

leggen voor den aanval dier menschen, die wij op ons zelve niet helpen en waarvan wij ons egter niet wel geheel ontslaan kunnen, zo denken wij niet dat de vrienden haar geheel en al zullen onttrekken." (Doopsgez. Arch. Rotterdam 40/227). Dat heeft men ook niet gedaan. In 1727 werden vanuit Rotterdam vijf en veertig Paltzer gezinnen voortgeholpen, in 1728 en volgende jaren enkele gezinnen (juiste aantal niet bekend), maar in 1732 kwamen weer zeventig personen. Toen heeft de Commissie te Amsterdam op initiatief van ds. Van Beek van Rotterdam aan de Generale Staten verzocht hun invloed te willen aanwenden om het lot van de Doopsgezinden in de Palts te verbeteren. De Staten hebben gaarne hun hulp verleend, maar hun schrijven aan de katholieke keurvorst Karl Philipp, die zich gelijkelijk van Mennonieten, Lutherse en Gereformeerden wenste te ontdoen, werkte niets uit. De situatie verergerde zelfs in hoge mate, toen bovendien nog door droogte en misoogst de toestand in de Palts katastrofaal werd. In 1734 kwamen niet minder dan drieduizend Paltzers naar Rotterdam, voor het merendeel weliswaar Lutherse en Gereformeerde, maar er waren ook vele Doopsgezinden bij. Van toen af kwamen er steeds belangrijke aantallen, 1738, 1744, 1753 en 1765 waren piekjaren. Het was vooral het Handelshuis Hope, dat bij het transport betrokken was. Deze doopsgezinde firma regelde de passage met Engelse schippers, die soms voor eigen rekening, soms in opdracht van de Engelse regering de emigranten vervoerden, thans niet meer via Engeland, maar rechtstreeks naar een Amerikaanse haven. Soms vervoerden de Hope's hen ook op eigen risico; zo de 180 „Zwitsers", die in 1735 voor f 2.000,— met het schip „Mercurius" over de oceaan werden gebracht. In 1753 vervoerde de firma Hope drieduizend personen, en in 1765 kreeg Zacharias Hope verlof vierduizend Paltzer emigranten aan de Nederlandse grens te ontvangen en naar de Engelse koloniën in Noord-Amerika over te brengen. Daar waren ook steeds Doopsgezinden bij. Slechts zelden vinden wij hun namen in de Rotterdamse notulen of in de brieven van „Buitenlandse Noden". Wat de tarieven betreft: uit de bovenstaande mededeling blijkt, dat de firma Hope in 1735 ruim elf gulden per persoon kreeg. Dit was heel weinig, in 1726 betaalden de Rotterdamse diakenen telkens vijf en vijftig tot zestig gulden per persoon. Kinderen betaalden vol tarief, met dien verstande dat zuigelingen – en dat